

SLOVENSKI SOKOL.

Štev. 7.

V Ljubljani, 12. julija 1904.

Leto I.

Ljubljanski Sokol

slovenskim in slovanskim gostom
ob svoji štiridesetletnici.

—*—

Iz krajev vseh slovenske naše zemlje
med nami rod jeklenih mož je zbran.
V zastavah stolno mesto Vas sprejemlje,
brat oduševljen seza bratu v dlan;
ponosna radost nam srce razvneplje:
Prišli častit ste naše slave dan,
proslavljat, kar nam je in bode v čisli:
prospeh in moč sokolske naše misli!

Oko nam zre nazaj na strmo stezo,
ki smo po njej trudili se navzgor;
usode smo na njej čutili jezo,
uničen zrl marsikak napor.
A zdaj — poglejte krasno to zavezo:
ljubezen je in bratstvo njen izvor!
Kjer mož krepak se s krepkim možem brati,
odpora se nobenega ni bati.

Mi nismo bali vztrajnega se dela
 za domovine prid, uspeh in čast!
 Lehkó nam ustna vzklikajo vesela:
Mi širili smo domoljubja rast;
 sokolska bila krepka so krdela,
 ki zdušno so branila rodno last . . .
 Minila je ta doba polna truda,
 a trud je naš obrodil zlata čuda!

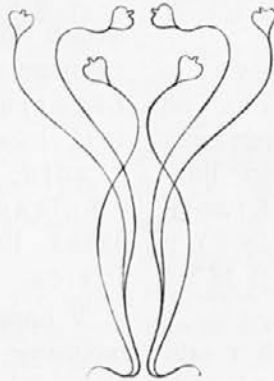
Da, najstarejši danes smo med vami,
 slovenski bratje, a sokolji let
 še nosi nas visoko nad meglami,
 še nam sokolje bister je pogled,
 in še na delo, vztrajno delo, drami
 kot v prvih letih zvesti nas obet:
 Život krepimo svoj, da z dušo zdravo
 povzdignemo zemljé domače slavo!

A kdor svetinje brani svoje dedne,
 čutiti mora v udih levjo moč,
 da kadarkoli sužnosti mu bedne
 preti ob jasnem dnevi črna noč,
 junaški zbere še moči poslednje
 in razdrobi kot lev okov obroč — —
 močnejši nego kdaj so udje naši,
 naklep noben ne bega nas, ne plaši! . . .

In kdo nam je poklonil te vrline,
 ki vsaka izmed njih je drag zaklad?
 O, dragocene, višnje te spomine
 obnavlja danes vsak med nami rad!
 Ob njih zahvalnost nam nikdar ne mine:
 Učitelj naš je bil slovanski brat —
 Libušini sinovi, bratje Čehi,
 uspehi naši **Vaši** so uspehi! —

Srce kipi ob Vašem nam posetu,
 junaki s poljske zemlje, slava Vam!
 Bolgarji dični na sokolskem zletu,
 Hrvatje mili — vsi zdravstvujte nam!
 Glas ponesite tak po širnem svetu,
 da krepko se razlegne tu in tam,
 ob Marici, Voltavi, Savi, Visli
 vsem bratom, ki so z nami ene misli:

Ljubljanski Sokol, z brati pod zastavo
 trobojno sveto v rodnem mestu zbran,
 v telesu zdravem hrani dušo zdravo,
 napredku je, svobodi vedno vdan;
 za svojo čast, za domovinsko slavo
 mladeniški mu žar je v prsih vžgan!
 Še nas prešinja vztrajnost in odločnost —
 Sokoli, na zdar! Naša je bodočnost!

Statistika slovenskega Sokolstva.

Sestavil H. L.

Ko nastopa združeno slovensko Sokolstvo po dolgem odmoru zopet pred javnost, je umestno, da opišemo njega stanje in njega uredbo. Pregled o tem in slavnost v dneh 16., 17. in 18. julija t. l. nam pokažeta stopnjo, do katere se je povzpelo slovensko Sokolstvo od časa, ko se je bila sokolska ideja presadila od češkega naroda na slovenska tla.

Prvi Sokol je bil ustanovljen na Slovenskem dne 25. septembra l. 1863. v Ljubljani pod imenom „Južni Sokol“. Dolgo življenje mu ni bilo usojeno; preminiti je moral (razpustili so ga) v l. 1867. vsled tedanjih političnih razmer, neugodnih za vsako narodnostno gibanje. Takoj prihodnje leto (v l. 1868.) pa je kot njegov dedič nastopil v Ljubljani nov Sokol pod imenom „Ljubljanski Sokol“, ki se je vzdržal na površju in praznuje sedaj 40letnico obstanka Sokolstva v Ljubljani in sploh na Slovenskem.

Po inicijativi „Južnega Sokola“ in sedanjega ljubljanskega „Sokola“ so se ustanovili deloma kot samostojna društva, deloma kot podružnice ljubljanskega „Sokola“ Sokoli v Kranju (l. 1865.), v Postojini (l. 1869.), v Planini (l. 1870.), v Vipavi (l. 1870.) in v Ilirski Bistrici.

Vsi ti Sokoli pa niso imeli v sebi zadostne življenske moči in so izginili prav hitro s površja.

Dolgo časa je bil torej na Slovenskem ljubljanski „Sokol“ malone edini Sokol.

Šele l. 1882. sta se rodila dva nova Sokola, v Trstu in v Mozirju.

Sokol v Mozirju je bil ustanovljen kot neko dvospolno bitje, kateremu namen je bilo telovadstvo in pa gasilstvo. Čudno bi ne bilo, če bi se bilo to društvo prelevilo v gasilsko društvo; najbrž se je to zgodilo že davno, ker se nič več ne čuje o „Savinskem Sokolu“, pod katerim imenom se je rodilo.

Sokol v Trstu se je kljub mnogim zaprekam vzdržal, a je danes šibek. Morda mu zasije lepša bodočnost, ko dobi telovadnico v „Narodnem domu“, ki se gradi v Trstu.

L. 1887. sta stopila na površje dva Sokola, ki obstojita še danes, t. j. v Gorici in v Novem mestu.

Sokol v Novem mestu, čvrst ob ustanovitvi, je danes malo vreden. Majhne razmere se krive, da je nazadoval, da je le še na papirju.

V nadaljnjih letih so se ustanovili sledeči Sokoli, ki so vsi ostali do današnjega dne: 1890. l. v Celju in v Zagorju, 1892. l. v Prvačini, 1894. l. v Postojini, 1896. l. v Kranju, 1897. l. v Idriji, 1899. l. v Solkanu pri Gorici, 1902. l. v Šiški, 1903. l. v Ljutomeru in v Trziču.

V novejšem času, ko se je zbudilo zanimanje za žensko telovadbo, so v okviru sokolskih društev nastali sledeči ženski odseki: v Kranju l. 1902., v Idriji in v Celju l. 1903. Snuje se tudi odsek za žensko telovadbo v Murskem Sokolu v Ljutomeru.

Leta 1900. se je kot samostojno žensko društvo za gojitev ženske te-

lovadbe preustrojil l. 1897. ustanovljeni ženski odsek ljubljanskega „Sokola“, „Žensko telovadno društvo“ v Ljubljani.

Sedaj je sokolskih društev na Slovenskem 14 znad 1900 člani. Od teh sokolskih društev jih je na Kranjskem 8, na Primorskem 4 in na Štajerskem 2.

Sokolska društva na Slovenskem še niso združena v zvezo, a združijo se v kratkem, ker so vse priprave za ustanovitev „Sokolske zveze“ že dovršene.

Mišljenje prebivalstva nasproti Sokolstvu je na Slovenskem z malimi izjemami prijazno in zanimanje zanj raste vidno. To kaže število sedanjega članstva posameznih sokolskih društev, ki je malone povsod znatno naraslo od časa, ko so se bila društva ustanovila (glej statistični izkaz). Vkljub naraščaju članstva pa se ne da tajiti, da Sokolstvo še ni prešlo v mase in da se omejuje dosihdob le na gotove kroge, ki pa povsod tudi niso isti.

Članstvo obstoječih sokolskih društev je v glavnem troje vrste: častni člani, ustanovniki in redni člani. Redni člani se nazivljejo pri nekaterih društvih tudi „izvršujoči člani“. Več društev ima še podporne člane, ki so večinoma identni z vnanjimi člani.

Prispevki članov so pri posameznih društvih zelo različni. Za us ta-

novnike je določen navadno enkraten prispevek, ki znaša pri večini društev po 50 K, pri nekaterih pa tudi po 100 K in po 200 K.¹⁾ Redni člani plačujejo letne prispevke. Visokost teh prispevkov je pri nekaterih društvih enaka, pri drugih precej različna. Najmanjše prispevke plačujejo redni člani Sokola v Zagorju (po 1 K), največje pa redni člani v Trstu (24 K)²⁾. Pri ostalih društvih se menjava visokost prispevkov od zneska 4 K do 12 K. Za podporne ali vnanje člane veljajo ponekod isti prispevki kot za redne člane, drugod pa so jim prispevki določeni na polovico prispevka rednih članov. Najmanj plačujejo podporni člani pri Sokolu v Zagorju (1 K), največ pa pri Sokolu v Trstu (24 K)³⁾. Pri Sokolu v Celju plačujejo vnanji člani po 12 K⁴⁾. Sokol v Idriji ima edini to uredbo, da plačujejo podporni člani več nego redni člani.⁵⁾

Vpisnino od članov pobirajo le nekatera sokolska društva. Določene vpisnine veljajo navadno za vse člane enako in ne presegajo zneska 2 K.

Telovadbo goje vsa slovenska sokolska društva redno za mlajše brate Sokole, ki se udeležujejo vseh društvenih priredb; pa tudi za starejše člane, ki se vzdržujejo javnih nastopov, se neguje redna telovadba že več let, zlasti v Ljubljani.⁶⁾ V malone vseh sokolskih društvih se udeležujejo starejši člani, ki niso telovadci, tudi

1) 200 K znaša enkratni prispevek ustanovnikov pri Sokolu v Trziču.

2) V Trstu sta za redne člane 2 vrsti prispevkov, po 24 K in po 12 K.

3) V Trstu so določene za podporne člane 3 vrste prispevkov, po 24 K, po 12 K in po 6 K.

4) Vnanji člani Sokola v Celju so večinoma v Žalcu. Ti plačujejo z rednimi člani enako članarino; zase so poseben odsek, ki goji telovadbo pod vodstvom vaditelja iz Celja.

5) Redni člani plačujejo po 7 K 20 h, podporni po 12 K.

6) V Ljubljani telovadijo starejši člani zadnjih 6 let v 3 oddelkih. Povprešno znaša število teh telovadcev 20—30.

redovnih vaj, kolikor to dopuščajo prostori. Te se seveda intenzivneje goje navadno tedaj, ko se je pripravljati za kak javen nastop v društveni obleki.

Telovadcev, ki redno telovadijo, imajo sokolska društva skupaj nekaj nad 400, t. j. približno ena petina vseh članov.

Poleg telovadbe članov se goji v več društvih še telovadba sokolskega naraščaja, ki sestoji največ iz trgovskih in obrtniških vajencev. Telovadnice prepuščajo nekatera društva tudi dijakom, ki telovadijo pod vodstvom svojih učiteljev.

V Ljubljani se je pričelo s telovadbo sokolskega naraščaja l. 1896., s telovadbo dijakov pa šele v novejšem času, ko je po večletnem trudu izposloval ljubljanski „Sokol“, da smejo telovaditi dijaki pod vodstvom lastnega vaditelja v društveni telovadnici. Pod vodstvom lastnega učitelja telovadijo v telovadnici ljubljanskega Sokola tudi učenci obrtne šole v Ljubljani.

Dijakov, ki telovadijo v telovadnici ljubljanskega Sokola, je navadno okoli 40, učencev obrtne šole pa okoli 30.

Telovadi se v vseh sokolskih društvih na podstavi Tyrševega telovadnega sestava. Goje se vse stroke, kolikor je to le mogoče z ozirom na kakovost telovadnic. Kar se tiče telovadbe na orodju, se največ telovadi na drogu, na bradlji in na konju.

Vaditeljske zборе po vzgledu češkega Sokola ima večina slovenskih sokolskih društev¹⁾, prvi pa si je usta-

novil tak vaditeljski zbor ljubljanski Sokol l. 1896.

Za telovadnice imajo slovenska sokolska društva posebne prostore, ki so večinoma najeti proti odškodnini. Le nekaj društev ima prostore za telovadnico brezplačno na razpolago.

Z ozirom na prostor, ki ga zavzemajo telovadnice, so malone vsa slovenska društva zelo na slabem. Več društev je, ki nimajo prostora v telovadnici za drugo orodje nego za drog, bradljo in kvečjemu še za konja. Edino telovadnica ljubljanskega Sokola, ki si jo je ta priredil v Narodnem domu,²⁾ je primerna telovadnica, sposobna za popolno telovadbo; vendar pa se kaže tudi pri tej telovadnici radi nepraktične zidave ob večjem številu telovadcev pomanjkanje prostora.

Orodje za telovadbo imajo vsa slovenska sokolska društva lastno.

Odprtih prostorov za telovadbo nima razen ljubljanskega in goriškega Sokola nobeno društvo.

Vsa slovenska sokolska društva prirejajo redno vsako leto več društvenih izletov v društveni opravi, na katerih se navadno vrši tudi telovadba.

Ljubljanski Sokol je priredil takih izletov od l. 1863. dalje do najnovejšega časa 126 (pred 1888. l. 70, po l. 1888. pa 56). Javnih telovadb na teh izletih je bilo 93.

Lastnih tekmovalnih telovadb ni priredilo doslej še nobeno drugo sokolsko društvo razen ljubljanskega Sokola in tržaškega Sokola.

¹⁾ Sokol v Trstu ima posebnega telovadnega učitelja, ki je plačan. — Celjski Sokol nima vaditeljskega zbora, ker mu odbor ni potrdil poslovnika, sestavljenega po vzornem poslovniku, predpisanem za češka društva!!

²⁾ Telovadnica v Narodnem domu je bila gotova meseca aprila 1896. l. Pred letom 1896. se je vršila telovadba v telovadnici c. kr. višje realke v Ljubljani.

Statistični izkaz slovenskega Sokolstva.

Sedež sokolskega društva	Leto ustanovitve	Število vseh članov		Zvišek ali znižek članstva v odstotkih	Sedanje število			Število sedanjih telovadcev (članov)	Razmerje števila telovadcev proti številu članov v odstotkih	Število sedanjega sokolskega narasaja	Število vaditeljev (z nateiniki vred)	Število vadiateljskih namestnikov	Število vadiateljskih pripravnikov	Število telovadnih ur na teden		Obsog telovadnice v m ²	Število članov, ki imajo sokoško obleko	Ženska telovadba			
		konec prejšnjega leta	sedaj		častnih članov (živečih)	ustanovnikov (živečih)	vseh drugih članov							za redne telovadce (člane)	za sokoški narasaj			Število telovadk	Število vadiateljic	Število telovadnih ur na teden	
																					Število članov, ki imajo sokoško obleko
Celje	1890	46	152	230	2	—	150	46	30	24	2	4	—	3	2	60	94	11	—	2	
Gorica	1887	60	117	95	1	2	114	42	36	33	1	—	6	3	3	40·5	40	—	—	—	
Idrija	1897	46	103	124	—	6	97	26	25	24	2	1	—	3	2	180	34	18	2	3	
Kranj	1896	108	156	44	3	—	153	35	22·4	20	4	—	4	3	3	147·6	50	23	—	2	
Ljubljana	1863	174	517	197	17	—	500	70 ¹	13·5	35	4	1	3	6 ²	2	375	160	105 ³	11	3	
Ljutomer	1903	116	129	14·6	2	—	127	25	19·5	—	4	—	—	3	—	126	78	14	—	2	
Novo mesto	1887	64	47	26	—	—	47	18	38	—	—	—	—	6	—	12	9	—	—	—	
Postojna	1894	28	146	421	1	—	145	16	11	22	3	2	—	3	2	120	46	—	—	—	
Prvačina	1892	98	118	20	1	14	103	42	35·5	—	1	3	—	3	—	240	32	—	—	—	
Solkan	1899	— ⁴	108	—	—	8	100	40	37	—	1	4	—	3	—	18	50	—	—	—	
Šiška	1902	61	67	9·8	—	17	50	16	24	48	2	2	—	2	4	104	21	—	—	—	
Trst	1882	169	108	36	1	2	105	35	32·4	30	—	—	—	3	4	140	20	—	—	—	
Tržič	1903	— ⁵	82	—	—	—	82	15	18·3	—	1	—	2	3	—	20	17	—	—	—	
Zagorje	1890	103	83	19·4	1	—	82	8	9·6	8	2	1	—	3	4	36	30	—	—	—	
Vsote			1933		29	49	1855	434	22·4 ⁶	244	27	18	15				681	171	13		

Opombe: 1) Vsota mlajših in starejših telovadcev. 2) Telovadi se vsak dan. Mlajši telovadci imajo po 3 ure telovadbe na teden, starejši pa v več oddekih po 2 uri na teden. 3) Vsota telovadk — članic in gojenk. Gojenk je 88. 4) Podatki se niso poslali. 5) Sokol v Tržiču zaključil šele letos prvo društveno leto. 6) Povprečni odstotek.

Število vseh tekmovalnih telovadb, ki jih je priredil ljubljanski Sokol, znaša 5, število tekmovalnih telovadb, ki jih je priredil tržaški Sokol, pa 8.

Javnih tekmovalnih telovadb drugih slovanskih narodov so se udeležila doslej le sokolska društva v Ljubljani, v Trstu, v Celju in v Postojini.¹⁾

Knjižnic, ki bi bile organizirane specifično z ozirom na splošno sokolska in telovadna dela, ni-

majo slovenska sokolska društva, pač pa imajo večinoma splošne knjižnice, v katerih so bolj ali manj zastopana tudi sokolska dela.

Predavanja o telovadnem sestavu in splošno poučna predavanja se vršijo redno le v nekaterih sokolskih društvih (v Ljubljani, Celju, Idriji in Gorici), v drugih društvih le malokrat ali sploh ne.

Daljni statistični podatki o Sokolstvu na Slovenskem so v številkah izraženi v izkazu na strani 83.

Udeležba Sokolstva na II. zletu.

V nedeljo bo zbranih v Ljubljani toliko Sokolov, kolikor jih še ni videlo doslej nobeno mesto na slovanskem jugu.

K sijajni udeležbi bodo v največji meri pripomogli naši severni bratje Čehi.

Mogočno češko Sokolstvo bo zastopano na našem zletu primerno svojemu velikanskemu obsegu. V ogromnem številu pohitite češki Sokoli k nam, da nam pomorete povečati in povzdigniti na jugu slovanskem svojo in našo stvar, veliko stvar sokolsko. Brezmejna navdušenost sokolska, železna češka vztrajnost, vzmožena po jekleni sokolski energiji, nista dali, da bi se strašili velikega truda, ogromnih stroškov. Nimamo besedi, da bi se vam zadostno zahvalili: občudujemo vas!

Pa tudi Hrvatje, najbližji nam bratje slovanski, nas posetijo v znamenitem, da, presenetljivo velikem številu, ki nas izredno časti in prizrčno veseli.

Slovenski Sokoli vam, hrvatski bratje sokolski, ne pozabimo iskrene ljubavi, ki nam jo izkažete z mnogoštevilnim svojim posetom!

Slovensko Sokolstvo je dobro razumelo važnost in pomen svojega zleta. Pozivu očeta sokolskega, Sokola ljubljanskega, so se slovenska sokolska društva odzvala z malimi izjemami s prigrisatvijo povsem častnega števila udeležnikov.

V naslednjem številu udeležnikov, kolikor nam jih je bilo prijavljenih dne 1. julija čeških, 8. julija hrvatskih in slovenskih. Število čeških se je v zadnjem času brez dvoma še izdatno pomnožilo.

Sokolov v društveni opravi: čeških 731, hrvatskih 163, slovenskih 480, skupaj torej **1374**.

Telovadcev prostih vaj: čeških 377, hrvatskih 96, slovenskih 200, skupaj **673**.

Tekmovalnih vrst: čeških 40 (23 v višjem oddelku, v nižjem 17),

¹⁾ Ljubljanski Sokol se je udeležil javnih tekmovalnih telovadb 4 krat, tržaški Sokol 8 krat, celjski Sokol 3 krat in postojinski Sokol dvakrat.

hrvatskih 5 (1 v višjem, 4 v nižjem), slovenskih 12 (4 v višjem, 8 v nižjem), skupaj 57 vrst; tekmovalcev posameznikov: 16 čeških, 8 slovenskih. V vsem skupaj torej 366 tekmovalcev.

Javne telovadbe se razen prostih vaj pod točko „vaje gostov“ udeleži

češko Sokolstvo s 26 vzornimi vrstami na orodju; 177 čeških telovadcev izvede krasne vaje s kiji.

Hrvatsko Sokolstvo se razen prostih vaj udeleži „vaj gostov“ z dvema vrstama na orodju.

Telovadišče II. vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1904.

Telovadišče je zgrajeno pod Tivolijem na dirkališču, ki ga je dirkališka zadruga najljubezniveje prepustila ljubljanskemu „Sokolu“.

Zbirališči in oblačilnice so se morale postaviti izven dirkališča, ker je na dirkališču zanje premalo prostora.

Ploščina, ki jo zavzema telovadišče s tribunami in pa zbirališči z oblačilnicami, meri 15.935 m².

Pravo telovadišče tvori pravokotnik med dirkališnim kolobarjem, dolg 92 m in širok 66 m, položen z daljšo osjo od severa proti jugu, omejen z ograjo, visoko 80 cm. V tem pravokotniku je manjši pravokotnik, določen za proste vaje, dolg 57·60 m, širok 45 m; če se računa na enega prostovadca 3¹/₄ m², zadostuje ta prostor za 800 telovadcev. Okoli tega pravokotnika še preostaja na podolžnih straneh 10·5 m, na krajših 17·20 m širok pas za orodje, ki pa se, če se k prostim vajam priglasi več nego 800 telovadcev, primerno skrči (oziroma pravokotnik za proste vaje zveča).

Na zahodni strani (ob drevoredu) je glavna tribuna, 32 m dolga, 14 m široka. V nje dolnjem delu so stojišča v širini 5 m, in sicer na 11 stopnicah. Nad njimi je 9 vrst sedežev v širini 9 m; nad sedeži je 16 lož, širokih po

2 m, globokih po 2·25 m. Prostora je na tej tribuni za okoli 1300 gledalcev.

Na stojišča, sedeže in lože je vhod po dvojnih stopnicah, ki dele vso tribuno v tri oddelke. Na stojišča vodijo razen teh dvojnih še tretje stopnice sredi tribune.

Nasproti glavni tribuni je na vzhodni strani (ob železnici) paviljon za godbo.

Na desno in levo od glavne tribune na polukrogih dirkališnega kolobarja sta stranski tribuni, razdeljeni podobno kakor glavna, namesto lož pa sta galeriji.

Vsaka tribuna je dolga 40 m, široka pa 8·20 m. V spodnjem delu so stojišča v širini 3·10 m, nad njimi sedeži v širini 3·80 m in galerija v širini 1·30 m.

Dva vhoda za nastop telovadcev z zbirališč na telovadišče, široka po 11 m, delita vsako stransko tribuno v dva oddelka. Vsak teh oddelkov ima v sredi stopnice, ki vodijo na stojišča, sedeže in galerije. Za telovadce, ki nimajo posla na telovadišču, je vhod na galerije po posebnih stopnicah zadaj za galerijami, dostopnimi z zbirališč.

Na vsaki stranski tribuni je prostora za okoli 2500 gledalcev.

Prostora je torej na vseh tribunah za okoli 6300 gledalcev.

Razen tega je med tribunami in ograjo telovadišča še stojišč za okoli 4000 gledalcev. V vsem skupaj ima torej telovadišče prostora za okoli 10.000 gledalcev.

Vhoda za občinstvo sta na desni in levi strani glavne tribune na zahodni strani iz drevoreda. Pri teh vhodih sta postavljeni dve blagajnici.

V sredi pod glavno tribuno so prostori za razne odseke, ob krajih so buffeti.

Na vzhodni strani so stranišča.

Zbirališči za telovadce sta dve: severno in (južno)zahodno. Pri vsakem so oblačilnice. Njih uredba je drugje objasnjena. (Glej „Navodila“.)

Vse načrte za telovadišče in oblačilnice je izdelal brezplačno inženir br. M. Prelovšek, ki je prevzel rade volje tudi nadzorstvo stavbe.

Navodila

za II. zlet slovenskega Sokolstva v Ljubljani v dneh
16., 17. in 18. julija 1904.

Zbirališči in oblačilnice za telovadce.

Položaj. Pri slavnostnem telovadišču sta dve zbirališči: severno in (južno)zahodno. Do obeh je vhod iz drevoredov, ki sta ob severni in zahodni strani telovadišča. Vstop na zbirališče je dovoljen samo telovadcem.

Pri vsakem zbirališču je oblačilnica.

Uredba oblačilnic. Vsaka oblačilnica ima več oddelkov, in sicer na severnem zbirališču dvanajst, na zahodnem pa osemnajst; vsak oddelk ima 33 sedežev, nad katerimi sta po dva žreblja, da se nanje obesi obleka.

V oblačilnici severnega zbirališča je torej prostora za 396 telovadcev, v oblačilnici zahodnega zbirališča pa za 594 telovadcev, skupaj torej za 990 telovadcev.

Označba zbirališč, oblačilnic, oddelkov in sedežev.

Na severnem zbirališču je za napise, listke itd. določena rdeča barva, na zahodnem pa modra.

Oddelki v oblačilnicah so nad vhomom označeni z rimskimi številkami: v severni od I. do XII., v zahodni od I. do XVIII.

Sedeži so označeni med žreblji z arabskimi številkami, v vsakem oddelku počenši posebej od 1 do 33.

listke, na katerih je zabeležena številka oddelka in sedeža v oblačilnici.

Za severno oblačilnico so določeni rdeči listki, za zahodno modri:

Listki za oblačilnice, določitev mest posameznim telovadcem.

Da se odkaže in zagotovi vsakemu telovadcu že naprej sedež v oblačilnici, razdeli med telovadce načelnik vsakega društva (eventualno: župni načelnik pri čeških telovadcih).

Načelnik napiše na ta listek ime telovadca, društva in pri čeških društvih tudi ime župe.

Vsak telovadec dobi dva enaka listka: enega prilepi na vrečico s telovadno obleko, drugega znotraj čepice (na dno).

Društvom (župam) se dopošlje po številu priglašanih telovadcev potrebno število teh listkov.

Ako bi bilo več telovadcev, nego se jih je prvotno oglasilo, odkaže načelnik po en sedež dvema telovadcema svojega društva in napiše imeni obeh na dotični listek. Listki naj se razdele tako, da ostane vrsta s svojim vaditeljem skupaj. Številka 1 naj se da načelniku ali vaditelju. (Glej „red v oblačilnicah“ in „nastop k prostim vajam“: „2. izkušnja za nastop“.)

Dostavitev telovadne obleke v oblačilnice.

Telovadna obleka mora biti skrbno zavita in vložena v platneno vrečico ter opremljena z oblačilničnim listkom.

Vsako društvo (eventualno župa) zloži vrečice v večjo vrečo, jo dobro zatvori ter na njej vidno označi oblačilnico (severno, zahodno) in številko (številke) oddelka (oddelkov), ki se mu je odkazal. Vsakemu društvu je samemu dostaviti vrečo na zbirališče, kjer se položi v njegov oddelek. Otvoriti vrečo in razdeliti vrečice z obleko na dotične sedeže, naj bo v vsakem društvu upravičena samo ena oseba.

Red v oblačilnicah.

Opomba: Pred vstopom v oblačilnico opravi vsakdo vse, kar bi moglo biti vzrok, da bi zapustil oblačilnico.

1. Vsak telovadec sme porabiti samo njemu odkazani sedež; iz enega oddelka v drugega naj ne hodi nihče.

2. Slečeno obleko obesi v redu in črevlje položi pod sedež. Denar in dragocenosti (uro, prstane itd.) vloži vsakdo za čas telovadbe na mesto telovadne obleke v vrečico, jo zaveži in shrani v skupno vrečo. Za zanesljive nadzornike v oblačilnicah se poskrbi.

3. Nepotrebne govornje in kričanje se je strogo vzdržati kakor v oblačilnicah tako izven nje; tihost vzbuja pozornost in je prvi pogoj reda.

4. Na vzdrževanje reda in pravilnost telovadne obleke pazi telovadec na sedežu št. 1 v vsakem oddelku brez ozira na različna društva.

II. vsesokolski zlet v Ljubljani I. 1904.

Oblačilnica (šatna): severna

Odderek (oddil): X.

Sedež (misto): 12.

Ime (jméno):

Društvo (jednota):

Župa:

5. Ta telovadec stopi 1 korak pred svoj oddelek, kakor hitro so vsi telovadci pripravljani za izhod.

6. Znamenje za izhod iz oblačilnic da vodnik javne telovadbe s trobko.

7. Kaditi v oblačilnicah je strogo prepovedano.

8. Po telovadbi mora vsak telovadec zložiti svojo telovadno obleko in jo izročiti osebi, določeni v to od društva, da jo vloži v skupno vrečo.

Dodatek.

Priporoča se telovadcem, da prilože k telovadni obleki milo in brisalko. Za vodo pri oblačilnicah se poskrbi.

Tekmovalna telovadba.

1. Razvrstitev tekmovalcev.

Veliko število priglšenih vrst in posameznikov zahteva, da se tekmovalci razdele v dve skupini:

I. skupina obsega tekmovalne vrste in posameznike višjega oddelka.

II. skupina obsega tekmovalne vrste in posameznike nižjega oddelka.

V vsaki skupini se bo istočasno tekmovalo na 2 drogih (na enem kolebna vaja, na drugem tezna), na 2 bradljah (kolebna, tezna), na 2 konjih na šir (v desno, v levo), na 1 konju vzdolž.

Tekmovalo se bo najprvo na navedenem orodju, nato v prostih vajah in naposled v plezanju, skoku in teku. Ako bi se zjutraj ne mogla dokončati tekmovalna telovadba, se bo v plezanju, skoku in teku tekmovalo popoldne, pričnši ob 3., in se eventualno dokonča tekmovalje med javno telovadbo.

Ker bodo imeli slovenski tekmovalci opraviti pri vseh izkušnjah, ki se prično dopoldne že ob 8. uri, bodo tekmovali:

1.) slovenske vrste in posamezniki po abecednem redu društev najprvo; nato:

2.) vrste gostov po abecednem redu društev, oziroma žup; naposled:

3.) gosti posamezniki, uvrščeni v vrste.

2. Nastop k tekmovanju.

Tekmovalna telovadba se prične ob 7. uri. Zategadelj je treba nastopiti k njej najpozneje ob 3/4 na 7. Slovenske vrste se postavijo pred južnim vhodom na telovadišče v zastopih s smerjo proti severnemu vhodu; na njih levem krilu se ustopijo slovenski posamezniki. Gosti se razvrste ob obodu telovadišča pred godbenim paviljonom: vrste v zastopih s smerjo proti glavni tribuni, posamezniki na levem krilu.

Vrste in posamezniki, ki ne bodo ob 7. uri na svojem mestu, izgube pravico do tekmovanja.

3. Tekmovalni red

je bil objavljen v 3. številu „Slovenskega Sokola“.

Na str. 40., v št. 3., v drugem predelku naj se pod točko d) „posebnih določil“ v zadnjem stavku namesto: „v višjem oddelku pa: veleskok raznožno s soročnim prijemom na hrbet . . .“ glasi: „. . . s soročnim prijemom na vrat . . .“

Na str. 14, v št. 1. „Slovenskega Sokola“, v prvem predelku naj se v 5. vrsti odzgoraj namesto „prednožka v desno čez vrat“ glasi: „prednožka v levo čez vrat“.

4. Zbor tekmovalnih sodnikov.

1. Sodniški zbor je sestavljen iz osnovnega zbora, izvoljenega na I. sestanku načelnikov slovenskih sokolskih društev dne 13. marca t. l. (bratje H. Lindtner, dr. V. Murnik, A. Škof in J. Vernik), in iz sodnikov, ki si jih pridruži osnovni zbor izmed Sokolov, sposobnih za sodniški posel.

Osnovni zbor izvoli zborovega predsednika in njegovega namestnika.

2. K vsakemu orodju se določita dva sodnika, izmed katerih eden vodi tekmovanje na dotičnem orodju.

3. K tekmovanju v prostih vajah je določenih 7 sodnikov, ki si izmed sebe izvolijo vrhnik. Vsakega tekmovalca oceni en sodnik, skladnost v izvedbi vseh in nastop cele vrste pa vrhnik.

Tudi za tek je določen vsakemu tekmovalcu en sodnik.

4. Sodniki znamkujejo vsak zase, zapisati jim je znamko takoj po izvedbi vaje; računarski zbor vpiše premer obeh znamk v svojo tabelo.

Vsakemu tekmovalcu se znamka prijavi takoj po izvedbi.

5. Če potreba, skliče predsednik sodniški zbor, ki sklepa z nadpolovično večino glasov; ob enolikoglasju odloči predsednik.

Predsednik sodniškega zbora pazi na to, da se ta red in vsi zborovi sklepi vestno izpolnijo.

6. Vsak sodnik zapiše v svojo tabelo znamko vidno in se razločno podpiše.

7. Vsak sodnik se že s prevzetjem svojega posla zaveže, da bo ta red pazno prebral in po najboljši svoji vednosti in vesti ocenjal vaje tekmovalcev.

8. K prvi seji skliče predsednik sodniški zbor dan pred tekmovanjem in se vsak sodnik izloči iz zbora, če se ne udeleži te seje.

9. Tolmačenje tega reda pristoji osnovnemu zboru.

5. Seja tekmovalnih sodnikov.

Bratje sodniki se zberite k seji v soboto, dne 16. julija, ob 7. zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“.

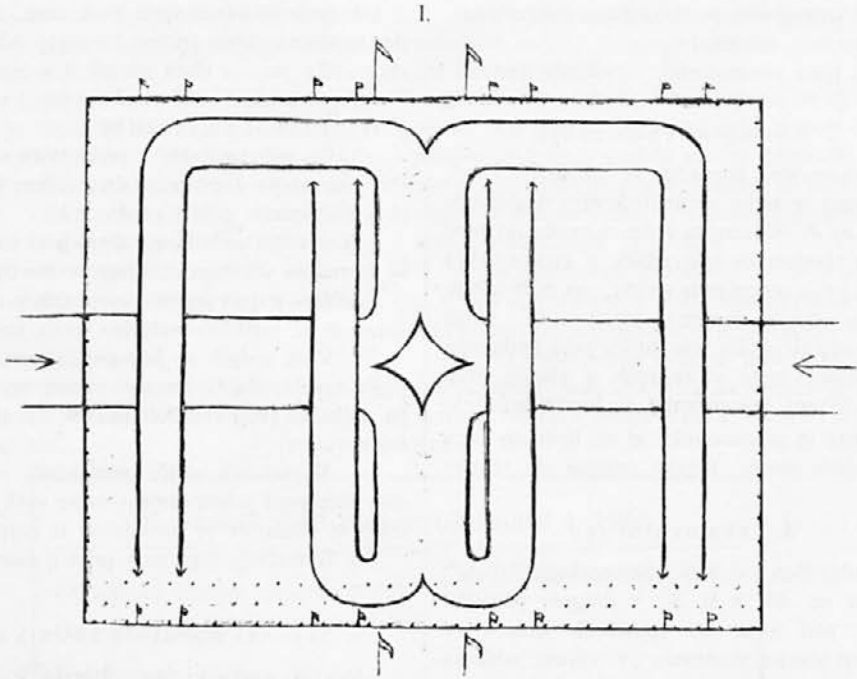
V tej seji se določijo sodniki k posameznemu orodju, se izžrebajo vaje in se dajo potrebna navodila in pojasnila za tekmovanja.

Prisotnost vseh sodnikov je nujno potrebna!

Nastop k prostim vajam in odhod.

1. Nastop.

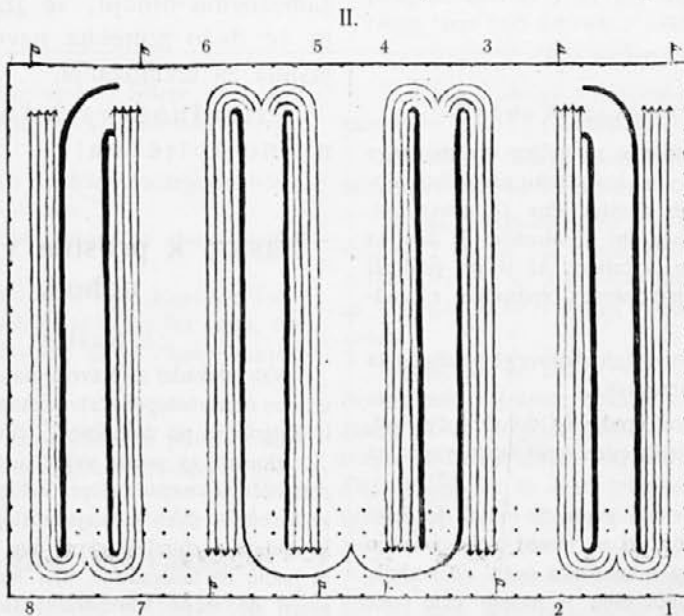
Vsi telovadci se razvrste na dveh zbirališčih v osem četverstopov (četverstopnih predelkov), iz katerih se po določenem redu (glej spodaj: „2. izkušnja za proste vaje“) uredi na vsakem zbirališču šestnajsterostopi. Vstop na telovadišče se izvede v dveh šestnajsterostopnih predelkih, ki izideta z zbirališč skozi dva vhoda, severni in južni, na telovadišče, kjer stopata v srednji smeri do srede telovadišča; tu se vsak šestnajsterostop razdeli v dva osmerostopa, ki stopata dalje iz srede v navpični smeri do oboda telovadišča.

Na ta način nastanejo v navpični smeri zopet šestnajsterostopi, eden s smerjo proti glavni tribuni, drugi s smerjo proti godbenemu paviljonu.

Prišedši do oboda, se šestnajsterostopa zopet razdelita v osmerostope:

šestnajsterostop pred glavno tribuno s tem, da vsak osmerostop, iz katerih je se-

stavjen šestnajsterostop, zavije za 90° v svojo stran in koraka po obodu do znamenja (zastav), kjer zavije zopet za 90° in stopa do znamenj

na nasprotnem obodu (pred paviljonom);

šestnajsterostop pred godbenim paviljonom pa s tem, da vsak njegov osmerostop

zavije takoj za 180° v svojo stran ob znamenjih (zastavah) na obodu, koraka torej v protihodu v nasprotno smer, proti glavni tribuni do znamenj na obodu telovadišča.

Vsak osmerostop se sedaj, prišedši do oboda, s protihodom ven razcepi na dva četverostopna predelka, ki krenejo potem k nasprotni podolžni strani in obenem gredo v razstop naprej (čelni), četverostop od četverostopa, ki se vsak zase ustavi na svojem odkazanem znamenju.

Notranji četverostopni predelki (3., 4. in 5., 6.) se nato na povelje izpred godbenega paviljona obrnejo s čelom vzad proti glavni tribuni. S tem je nastop končan. Izvrši se nato bočni razstop (glej pod „2. izkušnja“).

2. Izkušnja za proste vaje.

Izkušnja k nastopu se izvrši v nedeljo, dne 17. julija, pričenši točno ob polu 10. uri dopoldne **ob vsakem vremenu**. Treba je torej, da pridejo vsi telovadci že ob polu 9. uri na telovadišče, si v oblačilnicah poiščejo svoje sedeže in jih na dano povelje zasedejo. Izprehajati se po telovadišču, na katerem se ob tem času vrši tekmovalna telovadba, ni dovoljeno. Izkušnja se izvede v izletni (sokolski, ne telovadni) opravi; sleči je samo surko, če bo lepo vreme. Pri javni telovadbi se ob vsakem vremenu izvedejo proste vaje v telovadni obleki.

Kdor se izkušnje ne udeleži, se ne pripusti k javni telovadbi; zagotoviti je to bratom načelnikom. Ravno tako je naloga društvenih načelnikov, da nikogar ne pripuste k izkušnji, ki ne bi znal dobro prostih in redovnih vaj.

Izkušnja ima te dele:

- I. Nastop: a) na zbirališču,
b) pohod na telovadišče,
c) razstop in uravnava.

II. Proste vaje ob godbi.

- III. Odhod: a) sestop četverostopov k sredi,
b) sestop predelkov naprej,
c) odhod s telovadišča na zbirališči.

I. Nastop.

Predno se prične zbiranje, zasedejo vsi svoje sedeže v oblačilnicah, in to takoj na znamenje s trobko, ki ga da vodnik tega zbirališča. V oblačilnicah bodi popolnoma tiho, da je slišati vsa povelja. Za začetek zbiranja se da zopet znamenje s trobko in dotično povelje.

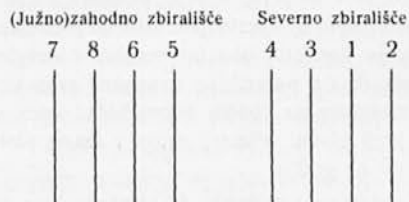
a) Zbiranje. Ko so vsi telovadci posedli svoje sedeže, odštejejo v vsakem oblačilničnem oddelku načelniki, oziroma vaditelji, imajoči sedež št. 1 vsakega oddelka, telovadce prostih vaj po štiri brez ozira na razna društva.

Ko so četverostopi v vsakem oddelku odšteti, vstanejo, izidejo takoj iz oblačilnice in se postavijo s čelom proti telovadišču pred svoj oblačilnični oddelek tako, da stoje zadnji štirje dva koraka pred vhomom v svoj oddelek oblačilnični.

Nato oddeli zbirališčni vodnik po eno četrtno vseh četverostopov štirim naprej določenim vodnikom štirih četverostopnih predelkov. Ti vodniki uredi sedaj vsak svojo četrtno v četverostopni predelek in ga odvedejo na odkazano mesto na zbirališču.

Vsak predelčni vodnik naznani potem število četverostopov svojega predelka vodniku zbirališča, vodnika obeh zbirališč se domenita z vodnikom prostih vaj o številu vseh četverostopov, vsi predelki pa se izravnajo na enako število četverostopov; to se zgodi s tem, da se premestijo zadnji četverostopi iz enega predelka v drugega.

Sedaj se zaznamuje vsak četverostop s svojo številko. Na vsako polovico telovadišča pridejo 4 četverostopni predelki drug poleg drugega in vsak more imeti 25 mož v globino, torej 100 mož v vsakem predelku, v štirih skupaj 400 mož.

b) Pohod na telovadišče. Po zbranju, odšetju četverostopov in izravnavi vseh četverostopnih predelkov se na vsakem zbirališču se-

stopijo vsi 4 četverostopni predelki v en šestnajsterostopni predelek (4., 3. in 2. se primaknejo k 1., 5., 6. in 7. k 8. predelku); v vsakem četverostopu pa si obenem telovadci podado roke, da nikjer ne nastane nobena zmeta. Da bo telovadecm takoj na zbirališču jasno, kako se bodo z zavojem delili iz šestnajsterostopa v osmerostop in iz tega zopet v četverostop, naznači jim vodnik šestnajsterostopovega predelka (zbirališčni vodnik) stvar tako, da veli: „Notranji krajniki osmerostopa v čepenje — zdaj!“ na kar preideta v čepenje desni krajnik levega in levi krajnik desnega osmerostopa. Vodnik nato razjasni, kaj se s tako označenimi oddelki izvrši sredi telovadišča in pred glavno tribuno, oziroma pred godbenim paviljonom. Nato objasni, kako se bodo delili osmerostopi v četverostope, veli preiti v čepenje notranjim krajnikom četverostopov in razjasni, kar treba.

Razložiti in to temeljito je treba, da ne pojdejo telovadci pri delitvi predelkov, kamor ne spadajo!

Nato korakajo z vsakega zbirališča šestnajsterostopi do vhoda na telovadišče, se staknejo naprej ter uravnajo in zakrijejo pravilno.

Ko se vse na ta način uredi na obeh zbirališčih in se vodniki domenijo o tem, se prične pohod na telovadišče ob zvokih godbe. Kakor hitro se sprednjiki bližajo cilju, kjer se ima izvršiti zavoj proti glavni tribuni, oziroma proti godbenemu paviljonu, se da **znamenje s trobko, ki pomeni — „pozor!“**, in se veli: **„Skrati — korak!“** („zkrátit krok!“), na kar sprednjiki obeh predelkov, če treba za pravilno razdaljo med obema predelkoma, korakajo na mestu, dokler ne zazveni povelje: **„Ven zavoj — zavij!“** (zvenití zatočit — zatoč!). Nato zavijeta osmerostopa ob strani glavne tribune (1. in 2. na desno, 7. in 8. na levo) proti glavni tribuni iz se spojita v nov šestnajsterostop; isto storita v nasprotno stran druga dva osmerostopa proti godbi (3. in 4. na levo, 5. in 6. na desno). Tako nastaneta zopet dva šestnajsterostopna predelka. Po zavoju korakata oba ta predelka z dolgim korakom (brez povelja) naravnost proti velikim zastavam na obodih telovadišča, eden v smeri proti glavni tribuni, drugi v smeri proti paviljonu za godbo.

Ko dojdejo sprednjiki do obodov, kjer se jim je zopet deliti v osmerostope, se da zopet znamenje s trobko — **„pozor!“** in se veli: **„Skrati — korak!“**, da se morejo sprednjiki

dobro uravnati in zavoj osmerostopa enako izvesti.

Na povelje: **„Ven zavoj — zavij!“** zavijeta:

osmerostopa **pri obodu pred glavno tribuno**, razdelivša se iz šestnajsterostopa, **samo za 90°**, in korakata ob obodu dalje z dolgim korakom: levi osmerostop do dveh srednje velikih zastav pri levem spodnjem kotu telovadišča, desni pa do dveh srednje velikih zastav pri levem zgornjem kotu. Tu zopet, skrativši korake (brez povelja), zavijeta (brez povelja) in z dolgim korakom stopata proti dvema srednje velikima zastavam na nasprotnem obodu.

Druga dva osmerostopa (v smeri proti paviljonu za godbo) pa zavijeta iz šestnajsterostopa na **gornje povelje** („Ven zavoj — zavij!) **takoj za 180°**, torej gresta v protihodu proti glavni tribuni, proti dvema srednje velikima zastavam. Oba ta dva osmerostopa skrajšujeta tako dolgo korake, da sta, ko prideta, daljšo pot imajoča, druga dva osmerostopa do srednje črte telovadišča, v enaki višini ž njima, na kar izstopita z dolgimi koraki (brez povelja).

Vsi korakajo sedaj z dolgimi koraki, in sicer notranja dva osmerostopa (3., 4., 5. in 6.) proti obodu pred glavno tribuno, vnanja dva (1., 2., 7. in 8.) pa proti obodu pred paviljonom. Došedšim do obodov da vodnik nastopa zopet znamenje s trobko — **pozor!** in veli: **„skrati korak!“**. Na povelje: „četverostopi ven protihod!“ („čtyrstupy zvenití protichod!“) zavijejo četverostopi tako, da pridejo notranji krajniki četverostopov (notranji v prejšnjem osmerostopu) na znamenja v tleh, ki so na mestu zavoja označena s številko četverostopnega predelka, na nasprotnem obodu pa z zastavico. Vodniki četverostopovega predelka korakajo tudi po znamenju (notranji krajniki jih imajo kriti) in skušajo svoje predelke izravnati z drugimi predelki. Obenem je pri tem pohodu četverostopov doseči razstop za proste vaje **naprej**; zategadelj je treba, da zadnji skratijo korak in da vsak četverostop od sprednjega koraka v razdalji 180 cm, katera mera je določena za razstop (torej v razdalji dveh znamenj, vloženi v tla). Vsak četverostop gre tako dolgo naprej, dokler ne pride na znamenje, ki je označeno z njegovo številko. S tem je nastop končan; treba je le še, da se notranji četverostopi (3., 4., 5. in 6.), ki so sedaj s čelom obrnjeni proti paviljonu, obrnejo s čelom nazaj

proti glavni tribuni. Ta obrat izvrše na povelje „S celom — vzd!“ („Čelem — v zad!“), ki ga ne da vodnik prostih vaj, ampak naprej določeni vodnik enega izmed dveh šest-najsterostopov.

Vsa druga povelja daje vodnik prostih vaj v načelniški tribuni pred glavno tribuno. Na njegovo znamenje s trobko (= pozor!) je vsem telovadcem paziti nanj, da hitro in točno izvedejo znamenju sledeče povelje.

c) Razstop (bočni) se nato izvede na 2 dobi.

Napoved: Vodnik prostih vaj da s trobko znamenje — „pozor!“ in naznači razstop iz srede z obema rokama z mahom zastavic na ven. Na to samo napoved seve telovadec še ni ničesar narediti. Vodnik jih samo opozori, da jim bo sedaj izvršiti razstop. Izvede se naslednje.

1. doba: Vodnik da zopet znamenje s trobko — „pozor!“, dvigne počasi desnico do vzročnja, držeč v njej zastavico. Hiter mah navzdol znači prvo dobo (= ena!). — Na to znamenje naredita oba krajnika (1. in 4. telovadec) vsakega četverostopa skok v stran, pri čemer glej vsak, da se takoj uravna in pravilno krije.

2. doba se naznači na isti način. V tej dobi vsi telovadci (torej: 1. in 4. telovadec in med njima stoječa 2. in 3.) v vsakem četverostopu naredo skok v stran tako, da takoj vsak stoji na svojem znamenju v tleh), obenem vsi telovadci razroče, da se napake, nastale pri razstopu, hitro popravijo. — Vsi drže mirno roke v razročnju. Vodnik prostih vaj da nato zopet znamenje s trobko — „pozor!“ in veli: „Priročiti — zdaj!“ („Připažit — ted!“), na kar vsi telovadci z zmernim ploskom na stegna priroče.

II. Proste vaje. Najpoprej igra godba fanfara, da je vsakdo pozoren na vaje; potem igra del orkestra 16 taktov za kazalce, ki izvedejo prvi oddelek prostih vaj 4krat; nato sledi zopet fanfara, na kar izvedejo vsi telovadci ob godbi vsega orkestra osemkrat (= 32 dob) prvi oddelek. Potem zopet fanfara, kazalci 4krat drugi oddelek, fanfara, vsi 8krat drugi oddelek itd. Kazalci torej izvedejo vsak oddelek po 4krat, vsi telovadci pa po 8krat. Godba igra po fanfari za kazalce prvi oddelek enkrat, po ponovljeni fanfari za telovadce prvi oddelek dvakrat. Pri 17. taktu (= 1. v vsakem od-

delku) je torej paziti telovadcem, da o pravem času prično z vajami. (Doslej so se navadno proste vaje pri nas izvajale tudi z vsemi telovadci samo po 4krat, radi premene torej pozor!)

Telovadci, pazite na pravilno temeljno postavo, na natančno kritje in uravnavo!!

III. Odhod. a) Sestop (bočni) se izvede podobno kakor razstop: V prvi dobi naredo vsi skok k sredi, v drugi samo krajniki skok k srednjima telovadcem, ki morata že po prvem skoku biti v tesnem razstopu.

b) Sestop četverostopov naprej (čelni) se izvede na povelje: „Sestop naprej stopaj!“. Prve četverostopne vrste ostanejo na mestu, vse druge se sklenejo v pohodu naprej; vsaka se zase ustavi, prišedši do pravilnega razstopa s sprednjimi.

c) Vsi četverostopi se odvedejo nato s telovadišča na ta način, da na povelje „V osmerostope not protihod stopaj!“ po dva in dva četverostopa tvorita s protihodom not osmerostope, ki korakajo nato do srede telovadišča, kjer zavijejo vsak v stran svojega vhoda, skozi katerega odidejo na zbirališči: osmerostopa, obstoječa iz 1. in 2. ter 3. in 4. četverostopa, na levo, iz 5. in 6. ter 7. in 8., pa na desno.

Nastop vrst slovenskega Sokolstva k vajam na orodju.

Takoj po dohodu vseh Sokolov od prostih vaj na zbirališču se slovenske vrste, določene za vaje na orodju (3. točka sporeda), uvrste na zahodnem zbirališču v štiri skupine. V vsaki skupini se postavijo vadiitelji v red, za njimi pa v zastopu njih vrste. Nato korakajo skupine druga za drugo skozi južni vhod na telovadišče. Prišedši vsaka pred svoj orodni oddelek, vede vsak vadiitelj svojo vrsto k odkazanemu orodju. Prva skupina telovadi v severnem oddelku, druga v zahodnem (pred glavno tribuno), tretja v vzhodnem (pred paviljonom za godbo), četrta v južnem oddelku.

Red, po katerem so vrste uvrščene v posamezne skupine, in razdelitev orodja med skupine in vrste, se pravočasno dostavita bratom načelnikom.

Ko dojdejo vrste na svoja mesta, si pripravijo orodje in čakajo pri svojem orodju v

redu, dokler se ne da znamenje s trobko, da se ima začeti s telovadbo, ki traja 10 minut. Po preteku tega časa da vodnik zopet znamenje, na kar vsi takoj prestanejo s telovadbo in se vrste pripravijo k menjavi, ki se izvede zopet na znamenje s trobko. Ko so si vrste zopet pripravile orodje, se da iznova znamenje s trobko, na kar vrste začno telovaditi. Po preteku nadaljnjih 10 minut se na znamenje preneha, orodje spravi na obod, da je prostora za skupne vaje naraščaja. Orodje naj se postavi natančno na mesto, kjer je bilo pred telovadbo. Nato se na znamenje s trobko s čelom proti sredi uvrsti vsaka skupina pred svojim orodnim oddelkom v isto tvorbo, v kateri je prišla na telovadišče, in začne na zopetno znamenje korakati; prišedši do srede, zavije proti južnemu vходу, skozi katerega odidejo vse skupine na zbirališče.

Istočasno z odhodom skupin se izvede skozi severni vhod prihod naraščaja k vajam s palicami.

Navodila k ostalim točkam sporeda so se doposlala dotičnim društvom.

Vedenje članstva na telovadišču.

Na zbirališče in v oblačilnice imajo pristop samo telovadci, ki se udeleže javne telovadbe, ker bi drugi Sokoli ovirali uvrščanje.

Telovadcem ni dovoljeno, v telovadni obleki hoditi na telovadišče ali po njem tekati. Tudi ni dovoljeno v telovadni obleki biti v buffetih.

Kaditi v oblačilnicah in na telovadišču je strogo prepovedano.

Člani, ki izvajajo samo proste vaje, naj se po prostih vajah oblečejo in imajo prost pristop okoli telovadišča v izletni opravi.

Klicanje telovadcev iz vrst med gledalce ni dovoljeno.

Od vseh se brez pogojno zahteva: pravilno držanje telesa pri pohodu, pravičen in samozavesten nastop k orodju,

poslušnost in voljnost v izvedbi ukazov vaditeljev in načelnikov.

Telovadna obleka

naj sestaja:

a) iz bele, rdeče ozko obrobljene trikotne srajce brez rokavov, sredi prsi bodi prišit pasek z imenom društva, tak, kakršen na izletni opravi;

b) iz trikotnih hlač temnomodre barve (pod nje se priporoča obleči plavne hlačiče);

c) k hlačam je prišiti mehak, modrobela pas, 3 $\frac{1}{2}$ cm širok;

Vodnik javne telovadbe ima okoli pasu kratko belo šerpo, vodnika obeh zbirališč pa kratko modro šerpo; prosti konci šerpe ne smejo biti daljši nego 15 cm.

d) iz črnih črevljev brez pet (kdor bi imel telovadske šlape, mora imeti nogavice iste barve kakor hlače);

e) iz sokolske čepice s peresom, ki naj ima ime imetnika (oblačilnični listek).

Seja načelnikov

ob 6. uri, v soboto 16. julija, v mali dvorani „Narodnega doma“.

Bratje načelniki se zberite k tej seji vsi!

Podado se vsa pojasnila in zlasti navodila glede slavnostnega izpredoda, stika Sokolstva pred mestno hišo i. dr. Prisotnost tudi tistih načelnikov, katerih društva ne nastopijo pri javni telovadbi, je neobhodno potrebna!

Slavnostni izpredod in pozdrav Ljubljani.

Slavnostni izpredod se uredi v nedeljo, dne 17. julija, v drevoredu poleg telovadišča (južno in zahodno od njega), jezdec na čelu izpredoda ob prehodu čez južno železnico južno od telovadišča s smerjo proti Bleiweisovi cesti.

Vsi udeležniki v društveni opravi se zberite **točno ob polu 11. uri** na tem zbirališču ob vsakem vremenu!

Vsi pazite na odredbe rediteljev in jih vestno izvršite!

Oprava bodi v redu, primerna dostojnemu našemu javnemu nastopu. Nepotrebnih priveskov si nihče ne na-

devaj! Pri izprevodu se samo po sebi umevno ne sme kaditi.

Zakasneli se ne pripuste k izprevodu.

Posamezniki ne pozdravljajo iz izprevoda.

V izprevodu ni dovoljeno trobiti!

Izprevod se uvrsti v naslednji red:

1. Na čelu jezdecij ljubljanskega „Sokola“.
2. Sokoli-gostje s prvo godbo.
3. Slovensko Sokolstvo.

Slovensko Sokolstvo koraka v naslednjem redu:

1. Tri korake za drugo godbo reprezentančna četa (staroste in njih namestniki vseh slovenskih sokolskih društev).

2. Tri korake za njimi zastavonosci vseh zastav slovenskih sokolskih društev.

3. Tri korake za njimi načelnik prvega društva. Društva si slede po abecednem redu.

4. Tri korake za njimi prva četa prvega društva.

5. En korak za njo njen četar (četovodja).

6. Šest korakov za prvo četo (od prvega člana prve čete do prvega člana druge čete) druga četa.

7. En korak za njo četar druge čete itd. ostale čete tega društva.

8. Osem korakov za četarjem zadnje čete prvega društva načelnik drugega društva.

Dalje druge čete, oziroma društva v redu, kakor je označen pri prvem društvu.

Čete naj bodo radi enotnosti sestavljene iz 12 Sokolov, po šest v vsakem členu. Koraka se v **dvoredu** (ne dvostopu ali četverostopu.)

Posamezna slovenska društva si slede v abecednem redu. Ljubljanski Sokol je zadnji v izprevodu, ki ga zaključijo četa jezdecij.

Izprevod se pomika po že objavljenih ulicah z izpremembo, ki jo objavljamo v „Raznoterostih“.

Pred mestno hišo se stori stik vsega Sokolstva na način, ki se pojasni v soboto, dne 16. julija, v seji vseh načelnikov. Po končanih govorih se prične defilé. Izprevod se vrne nato po že objavljenem potu pred „Narodni dom“, kjer se razide.

Raznotera navodila.

Pred odhodom si vsak udeležnik - Sokol preskrbi slavnostno legitimacijo. Pravico mu daje do prostega vstopa na telovadišče, h komerzu, k ljudski slavnosti in do brezplačnega prenočišča v skupnih prostorih. Stane 1 K.

Telovadci še pred odhodom preglejte telovadno obleko, če je vsa v redu (trikot, hlače s pasom, nogavice, čevlji, čepica), opremite jo z oblačilničnim listkom in dajte jo zanesljivi osebi, da jo dostavi na telovadišče v skupni vreči.

V Ljubljani na kolodvoru pričakuje udeležnike član stanovanjskega odseka z rdečim pasom na levi roki, da jim odkaže stanovanje.

Zastave naj se spravijo v skupnih stanovanjih ali pa v telovadnici ljubljanskega „Sokola“ in naj se v nedeljo dopoldne prineso k izkušnji na telovadišče ter postavijo na odkazano jim mesto.

Sokolska oprava bodi vedno pravilna in čedna. Priporoča se, da vsak udeležnik vzame s seboj civilno obleko in jo obleče, ko bo v Ljubljani končan skupni nastop.

Premena reda izkušenj dne 17. julija dop. Ob 8. uri je najpoprej izkušnja telovadk, nato izkušnja naraščaja.

Vsa pojasnila daje slavnostna pisarna v Narodnem domu.

Vstopnine.

H koncertu: sedeži po 4, 3 in 2 K, stojišča po 1 K.

H komerzu: 60 vin.

K tekmovalni telovadbi dopol.: 60 vin.

K javni telovadbi: loža (za 8 oseb) 30 K, sedež na glavni tribuni 3 K, sedež na stranskih tribunah 1 K, stojišča na glavni tribuni po 1 K, sicer po 60 vin.

K ljudski slavnosti: 60 vin.

Raznoterosti.

† **Fran Ravnihar.** V dneh, polnih živahnega gibanja, polnih veselega življenja, navdane radostnih nad v bližajoče se veliko slavlje sokolsko je ljubljanske Sokole zadela žalostna dolžnost, da so k zadnjemu počitku spremili enega ustanovnikov svojega društva, enega najpožrtvovalnejših članov

izza prve dobe obstanka ljubljanskega „Sokola“. V težaven čas spada delovanje Frana Ravniharja v ljubljanskem „Sokolu“, v oni čas, ko je bilo treba izredne neustrašenosti in poguma, da je vztrajal na svojem mestu, komur je volja članov poverila častni, pa težki in trudapolni posel odbornika. V hudi dobi persekucije „Južnega Sokola“ in dolgo vrsto let po ustanovitvi njegovega naslednika „Sokola“ ljubljanskega je stal rajni Ravnihar v vrstah sokolskih med prvimi. Od l. 1863. do 1882. je bil v raznih funkcijah „Sokolov“ odbornik. Kot tajnik je deloval v letih 1863—1867, kot blagajnik v letih 1868—1879, v letih 1880—1883 je pa bil „Sokolu“ starosta. Ves ta čas je bil vztrajen, neumoren, požrtvovalen sokolski delavec. Svojemu narodu, z vsem srcem mu vdan, pa je tudi na drugem polju posvetil svoje moči, neumorno svoje delo. Narodna čitalnica v Ljubljani, dramatično društvo, Glasbena Matica i. dr. so ga šteje med najdelavnejše svoje člane. Glasbeni Matici je predsedoval od ustanovitve njene skozi šestindvajset let. Fin mož, ljubezniv družabnik je užival pokojnik občne simpatije. Sokoli, ohranite mu časten spomin!

Pozdravi iz Amerike našemu zletu. Urednik našega lista je prejel naslednji dopis: „Dragi brate! Dovolj, da ob priliki zleta slovenskega Sokolstva tolmačim vroče želje, naj popolnoma uspe veliki Vaš praznik v beli Ljubljani, naj uspe Vaše delo, Vaše prizadevanje in Vaš trud, da bi vzgojili svoje moštvo k izdatnosti, moči in krepkosti sokolski, ki vzajemno vodijo k razvoju duha in telesa in tako k zaželeni svobodi. Mi tu, pod varnimi krili velikega orla ameriškega, ki pusti, da se sokol in njegovi sokoliči prosto vznášajo in krožijo, si moremo misliti radost Vašo danes, ko gostite

naše brate s krasnega Češkega, stare domovine naše, in tako goječ pravo, dejansveno vzajemnost slovansko, skupno ž njimi prehajate k resničnim činom, ki narode ene velike rodbine slovanske zblížajo in dovedejo k sili v mogočnem razvoju. O, da bi bilo več in več teh sil, da bi se večni sovražnik, nam vsem skupni, stresti moral pri sami misli na te nepregledne vrste pravega junaštva! Mnog Vam uspeh! Naj bi Vaš zlet in Vaša tekmovanja bila manifestacija telovadska, manifestacija naroda Vašega in naših bratov. Pozdrav naš iz daljnjih teh dežel naj Vam ponese črez ocean, k temu Vašemu primorju in v Trst nevljudni in dalje v Vaše domove in pod krove slovenske — okrepitev v začetem delu. Naprej! Dr. J. Rudiš-Ječinský, redaktor „Sokola Amerického“.

Pozdrave ameriških Slovencev donese slovenskemu Sokolstvu gosp. Fr. Sakser, lastnik tiskarne in izdajatelj ter urednik „Glasa Naroda“ v Novem Jorku. Kot darilo ameriških Slovencev prinese prekrasen trak zastavi ljubljanskega „Sokola“.

Výletní listy České Obce Sokolské ke II. sletu slovinskeho Sokolstva v Lublani. V Českem Sokolstvu se vrše velikanske priprave za našo slavnost. Sokolski časopisi so polni poročil in navodil k našemu zletu. Časopis „Sokol“ je izšel ta mesec v slavnostni obliki v obsegu dveh števil. Češka Obec Sokolska pa je pred kratkim izdala celo poseben list k našemu zletu. Ti „Výletní listy“ obsegajo celih 36 strani in so okrašeni z mnogimi ilustracijami, ponajveč slikami Gorenjske, Ljubljane in Postojine. Sokolski pesnik dr. Karel Pippich je zložil vznesen „Sokolský pozdrav ku sletu lublaňskému.“ „Na slovanský jih!“ je potpis s Češkega na Kranjsko ter kratek popis Ljubljane, Postojine, Trsta i. dr. Članek „Sokolstvo slovinské“ razpravlja o slovenskem Sokolstvu in Slovencih ter o našem zletu. Obsežna navodila „Pokyny ke sletu, ke jizdě a k výletům“ nam pričajo o velikosti pa tudi temeljitosti čeških priprav k našemu zletu. List zaključuje češko-slovenski slovarček. — „Výletní listy se dobe tudi pri odboru „Sokolovem“ po 40 vin.

Slavnostnemu izprevodu se je pot do mestne hiše izpremenila tako, da pojde mimo gledišča skozi Knaflove ulice v Šelenburgove ulice itd.